

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 2.—Núm. 50.—Diumenge 14 de Juliol de 1901.

LO QUE VOLEM

at de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Cortis catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s'fallin en última instancia ls plets y causas: volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.»

SOM AUTONOMISTAS

(DE NOSTRA COLABORACIÓ)

Lo fonament sociològich del Catalanisme és l'autonomia. Aquesta afirmació ho diria tot si'ls contraris del Catalanisme, usant de mala fe, no atribuïssin a la nostra causa'l propòsit de convertir a Barcelona en centre polítich de Catalunya, com Madrid ho és de l'Estat espanyol. Es per això que'ls catalanistas tenim lo deber de fer seguidas protestas de que tan aborrible considerem la centralisació madrilenya com la centralisació barcelonina, si aquesta arribés a implantarse.

Som autonomistas perque som catalanistas y som catalanistas perque som autonomistas. Lo desitj de regularisar la vida social de Catalunya, pera que pugui nostre poble desenrotllar las qualitats que'l caracterisan y pugui corregir los defectes que l'allunyan del veritable progrés; lo propòsit decidit del Catalanisme d'assolir pera Catalunya un estat de civilització derivat de l'illustració de las inteligencias, de la normalitat dels sentiments dels homes, del desenrotll de totas las activitats del treball y del benestar de tots los estaments socials; y la ferma determinació d'infiltrar a l'agricultura, a l'industria y al comerç tots los avenços científichs y econòmichs que hi mancan, nos obliga a ésser autonomistas perque sols assahonant la nostra societat ab los elements de cultura que han de revifar-la y deïdem estar com a comandants d'Espanya, no podrà Catalunya arribar a l'estat de perfeccionament que li correspon per la seva historia y pels seus caràcters ètnichs y que considerem un deber proporcionarli'ls catalans que creyem no podem deixar de contribuir ab los nostres esforços a la regularisació del poble al que havem nascut, y que ab la llengua, pensar y sentir, classificantnos en los nucleos humans, ben bé'ns queda imposada l'obligació natural de perfeccionarnos pera que a l'evolució progressiva dels pobles no siguem nosaltres los que'ns quedem enrera.

A l'estudiar l'organització actual de las societats civilizadas y veurelas constituïdas violentant las lleys de la naturalesa, observant que sols la forsa és l'element dominador, que las lleys son arbitrarias, que la plutocràcia és la directora de la moral, que l'uniformisme y la centralisació són excusa y medi pera afavorir als explotadors oligarques y que'ls grans estats mantenen l'esclavatge dels pobles, los principis autonomistas, fonamentats en la classificació natural històrica dels nucleos humans, s'imposan com a única solució veritablement lliberal, com a únic medi pera que'ls pobles puguin desenrotllar tots los seus elements de vida individuals y socials, y com a únichs principis pera l'organització de las societats que poden conduir als pobles a un estat social rublert d'humanisme y de germanor. Y essent com som autonomistas per aquestes consideracions, som catalanistas perque al fer aplicació practica del nostre pensar, lògich és que ho fem a la nostra propia vida individual y social, a la nostra Catalunya.

L'aplicació dels nostres principis autonomistas no s'até a l'element nacionalitat, sino que arriba fins a l'individu y a las funcions socials. Municipis autonòmichs, comarcas autonòmichs, Catalunya autònoma. Aixís és lo Catalanisme. Autonomia pera tot lo que sia funció particularista, y com la funció particularista pot ésser individual, municipal, comarcal y nacional, essent sempre lògichs nos trobem ab que desde l'individu fins a la nacionalitat, lo mateix principi particularista y autonòmich determina la progressiva solidaritat dels elements formatius de la nació. Aquests mateixos principis s'aplican a las funcions socials pera que sian autònomas, realisant las funcions més aptes y actuant als llochs del terrer més convenients a la modalitat de la funció social. La centralisació agombola en una sola localitat y en individus determinats las funcions governamentals, legislativas y administrativas; l'autonomia que va dirigida a assolir lo major perfeccionament possible, exigeix que la governació, legislació y administració se realisin, visquin a tot lo terrer, no a un lloch determinat que xucli vida y quina plétora sociològica malaltissa, no produheixi més que efectes antisocials.

Lo Catalanisme, seguintaqueixos principis,

y concedint autonomia a tots los elements de la nacionalitat, no s'oposará a que cap municipi creixi y s' desenrotlli per causa de la seva vida exuberant y sanitosa, però no consentirà que violentant los drets naturals dels pobles y perventint las funcions socials lo municipi gegantí sia antre depredador de las activitats intel·lectuals, morals y materials de Catalunya. Volém la grandesa de tota Catalunya y l' benestar de tots los catalans, y per això no som centralisadors, sino autonomistas dintre de la Catalunya autònoma.

Las funcions de tots ordres, governamentals, legislativas, administrativas, judiciales, d'ensenyansa, etc., etc., las volém escampadas per tot lo terrer catalá y establertes al lloch que més convinga pera la normal activitat de la funció. L' Universitat Catalana, per exemple, no ha d'estar localisada a Barcelona, sino escampada per tota la terra catalana y als llochs ahont ó per las condicions naturals, ó per las activitats de l'industria ó del comerç, ó pel seu caràcter social, no sols afavoreixin l'ensenyansa completa, sino que ademés allunyan al jovent dels grans centres de població ahont tant per deficiencias higiènichs, com per l'exuberancia del vici, los joves, que han d'ésser los homes de demà, s'hi neuleixen, pel mal ús que fan de la vida.

Aquest exemple es prou, pera comprendre com organisarà'l Catalanisme las funcions socials y pera que tothom entengui que'l Catalanisme, no sols no és centralisador, sino que no pot serho, perque l'autonomisme és lo fonament sociològich de la causa catalanista. No s'ha de pensar que'l Catalanisme és un sistema de centralisació, sino que'l Catalanisme és un sistema de descentralisació. Som autonomistas, y som catalanistas perque som autonomistas, y som autonomistas perque som catalanistas. Lo Catalanisme és per naturalesa autonomista, y és tan impossible que'ls catalanistas siguem centralisadors, com que'ls polítichs espanyols que governan sian autonomistas. Som cara y creu en tot. Nosaltres som la cara de l'autonomisme; élls la creu del centralisme. Y aquesta creu no la volém pera Catalunya autònoma. La temensa de que'l Catalanisme veritable, lo Catalanisme de la «Unió Catalanista», signifiqui barcelonisme, és una temensa injustificada. Som autonomistas, y está dit tot.

D. MARTÍ y JULIA.

L'ARBAT PÚBLICH A TARRAGONA

Las plantacions, l'arbat públich de las grans poblacions favoreix en gran manera l'embelliment y l'ornat, ó siga l'estètica y perspectiva de las grans vies y llochs d'esbarjo hont van sos habitants a sadollarse d'ayre pur y a fruhir la vista de la vegetació, grata aproximació no més dels incomparables y esplendents quadros de la Naturalesa qual contemplació jamay arriba a cansar.

L'influencia de las plantacions sobre la pursa de l'ayre s'ha exagerat molt. No existeix cap proporció entre la purificació atmosfèrica que determina la respiració d'alguns milers d'arbres y la producció de bavor ó àcid carbònic resultant de la vida d'una gran ciutat, essent necessaria, segons càlcul rahonat, una hectàrea de bosch pera quasi compensar la viciació atmosfèrica producte de la respiració de duas personas; aixís és que Jeannel deya en 1850 que la quantitat d'àcid carbònic llençat a l'atmosfera per la ciutat de Bordeaux, no podría ésser diariament descomposta més que per la vegetació de 50.000 hectàreas de bosch, y Chevreul, en sas memorias sobre moltes reaccions que interessan la salubritat de las ciutats populosas, observa, per altra part, que quan l'oxigenó s' desprèn de las parts verdas baix l'influencia de la llum, deu enlayrarse y no esbandirse per las regions inferiors.

S'ha dit que'ls arbres massa aprop de las casas las fan humidas per sa propia evaporació, per las ayguas de pluja que retenen, per sas alternatives de condensació nocturna y de evaporació diurna de l'humitat atmosfèrica, y que si proporcionan una ombra retornadora y agradable durant cinch ó sis mesos, privan en cambi durant altres sis ó set l'ayre y la llum; però no és aixís: los arbres a las ciutats tenen una utilitat incontestable per combatre sens may parat l'insalubritat produhida ó a punt de produhirse per las materias orgánichs y la excessiva humitat del sol.

L'arrelissam, las arrels petites, mitjanas y grossas divididas fins a l'infinit, prenen a la

terra que las rodeja l'aygua ab las materias orgánichs y las sals que aquesta conté desfetes y trencan l'equilibri d'humitat de las capas del terrer; d'allavors, en virtut de la capilaritat, la aygua va de las capas terrosas més humidas a las que ho son menys, en rahó de son contacte ab las arrels, y aquests òrgans són d'aquesta manera la causa ocasional d'un mohiment seguit de l'aygua subterrània, en extrèm favorable a la salubritat del terrer. Se pot apreciar l'intensitat d'aquest efecte després de l'experiment ben conegut de Hales, fet en un girasol, en lo que va comprovar, una transpiració de una lliura 14 onzas d'aygua en vint y quatre horas. Aixís las ayguas que s'colan a terra ab las materias orgánichs alterables y las materias salinas, són a la bella estació, aspiradas incessantment per los vegetals que n'evaporan una gran part après de fixar l'altra ab los principis orgánichs y salins que conté en disolució.

Y no és aquesta sola la ventatja que proporcionan las plantacions y jardins compresos en l'area de las ciutats, sino que son objecte és també atenuar la densitat de la població y conservar espays lliures, refugi, uns pera'ls xiquets, yells y indíviduus xacrosos que no poden recórrer grans distancias, y altres pera'ls bons y ociosos, com també pera'ls que están subjectes a una vida sedentaria.

Las plantacions ó arbat públich en ordre a l'importancia de sas ventatjas higiènichs poden estudiarse als cementiris, als jardins y passeigs y a las plassas y carrers.

Lo sentiment de tots los pobles ha respectat la natura. En tots los llochs del país s'ha afegit a las prescripcions higiènichs. Lo dogma de la resurrecció admès per los israelitas y per los cristians aumenta l'importancia religiosa de la conservació de las tombas, objecte anyal de sas peregrinacions. Rès iguala al sant respecte dels primers a l'estada dels morts; cada familia deu als seus passats lo sosteniment perpètu de sos sepulcres. No és de nostres temps que'ls cementiris siguin magnífichs jardins: recordis que pera sanear lo barri dels Esquilis, August cedí a Mecenas las fossas d'enterrament (puticuli) qui las convertí en jardins sumptuosos.

Conforme als principis de Botànica funerària y a las ventatjas que las plantacions reportan a l'higiene, és ben sabut que en los fossars deu produhirse lo sentiment de pau y de tranquil·litat y que per això és necessari donar descans a la mirada sobre'l fons de verdor qu'és propi dels grans espectacles de la Naturalesa y ha de presentarse en blanch l'idea de la mort a fi y efecte de que aquesta no s'associi ab ideas tristes y molt menys ab imatges repugnants y antipáticas; en definitiva la tònica en los cementiris té d'ésser lo color blanch dels márbres y'l vert de la vegetació.

Lo vert, emblema de l'esclat de vida primaveral, simbolisa l'immortalitat de l'ànima. Es per això y per lo repòs que l'aparell visual troba en lo color vert que en la Botànica funerària predominan las fulles sobre las flors.

Equival lo vert a esperança y a joventut en lo sentit de l'expressió colorista, y per aquest significat és qu' en los closos fúnebres deuen plantarshi ab preferència aquells arbres qual verdor siga permanent, aquells que durant la hivernada conservin son fullatge.

Encar que tarragonins causa ns vera pena'l dirho: lo cementiri de nostra ciutat ni aygua tenia fa set ó vuit mesos y avuy no té de bon troç la que s'hi necessita; rès podia regarse y rès encara's rega, mentres tant s'han hortat moltes rocas, molts botjars y molts garrigas y garroferals. Que passés això en un llogaret ó en un poble de mala mort, se comprendria, però a Tarragona és inconcebible. Aquí de això se'n prescindeix, está del tot abandonat, lo simbolisme y l'estètica no existeixen; fins los camps perduts y rublerts d'herba seca han arribat a ferse sinònim de cementiri. Quina idea deuen formarse de nostra cultura ls estrangers que visitan la Necrópolis tarragonina? En quin lloch queda la suficiencia de la direcció facultativa, molt més en nostres dias que'ls cementiris moderns son parks grandiosos quals tipos botànichs presentan units los conceptes de mort y de vida y portan a l'ànima a las regions de la fe evitant las interpretacions escèptichs y'l donar representació excessiva a tot lo brillant y decoratiu?

(Seguirá).

AGUSTÍ M. GIBERT.

LA COMEDIA POLITICA

La situació crítica de la comarca del Priorat per la gravetat que revesteix y per lo difícil de veurela solucionada satisfactoriament, deuria donarnos molt que pensar.

Però, ves qui s'hi fixa en aquestas tonterias y en aquestas miserias, precisament ara que s'están repartint los papers pera la gran comedia política nacional.

Los governants y ls polítichs prou feyna tenen a Madrid ab lo reparto de papers pera la temporada de comedia parlamentaria que s'ha inaugurat.

Tenim entès que la mestressa del Teatre dias enrera enviá recado al director demanantli que intentés l'ensaij de l'obra *Regionalisme*. Lo director, qu'és gat vell, apesar de que havia dit que aquesta obra no era digna de figurar al repertori, pera complaure a n'aquella bona senyora, enviá recado a n'en Canaletas que s'cuida de repartir los papers, dientli que dongués paper a quatre artistas catalans que han fet molts viatjes a Madrid y han visitat moltes vegadas a la mestressa del Teatre y al director y subdirectors de la companyia, ab l'únich objecte de posar en escena aquesta obra que, segons élls, és la que tindrà'l privilegi d'entretener més agradosamente al públich, sobre tot al que no careix de certa cultura.

Mes, lo ximplet d'en Canaletas, qu'és un tonto presumit, que té pretensions de director, a qui l'obra *Regionalisme* no li és gens simpática, que no pot veure als artistas catalans ni pintats en paraula que n'ava qu'ava aquesta massa l'humilitat pera aquells, no sejava tant com podia abans de donarsels, quan altres artistas catalans que ja fa anys que s'arrossegan per las taulas d'aquell teatre y que malgrat las excitacions del públich catalá sempre s'han negat a demanar que figurés al cartell cap producció genuinament catalana, gelosos de que'ls nous artistas arrenquessin aplausos qu'ells may han sabut obtenir, van anar a trobar a n'en Canaletas pera que'ls hi tragués de devant als nous artistas, com aixís mateix ho va fer.

Lo més xocant d'aquestas duas companyias que turnan en lo teatre nacional, és l'empenyo que tenen en anunciar al principi de temporada l'obra *Regeneración*, sense que ni una ni altra arribin may a ensajarla.

Pobrets! com poden intentarho, ab comedians que van fugir de l'escena de Cuba a cops de sabotat en una obra de tant pochols vols com és *La Reconcentració* del desacreditat autor de *La Trocha y Casipacificación*, y de l'escena filipina ab una mà a cada anca en lo joquet còmic tràgich *El general cristiano*?

Si allò es un bullit! L'altre dia, en lo reparto de papers de l'obra *Acta de Cuba*, l'apuntador Vega va abandonar la concha tot enfutismat dient que no feya més d'apuntador si no donavan a un amic seu lo paper de galán. Lo director va tenir de cridar entre bastidors al que ja sabia de cor aquell paper y pera consolarlo tingué de prometreli'l benefici de la obra *Unas credenciales* pera'l dia del debut.

Un crítich de Madrid aconsellava dias enrera al director qu'estudiés l'obra *Catalanisme*, qu'un tramoyista li havia preguntat fa un any sobre l'obra, que n'havia sentit tocar campanas. Cá barret, que no s'hi amohinin...

Ab artistas tan tronats y qu'arrossegan tanta gana, que no tenen temps ni voluntat pera estudiar perqu'el temps lo necessitan pera anar de parranda, no's pot intentar altras comedias que aquestas d'espectacle, buydas de argument y que tant tenen ja pel cap dels dits, com són, per tot dia *Oligarquia y caciquismo*, y cada dos per tres, la que fan tot sovint a benefici de Catalunya, y que la fan ja a ulls cluchs, titulada, *Estado de guerra*.

Lo panxó de riure nos lo van fer fèl'altre dia que vam llegir que volian fer *Marina Figürinse*; a tot arreu qu'han intentat fer *Militares y paisanos*, ha acabat com la *Comedia de Falset*.

A pesar de tot lo que ns va fer més mal efecte va ser lo rumor que va corre aquestes dias de que venia una companyia estrangera a fer *La Tempestat*.

Però lo més trist de tot, és lo que's va dir de un dels mellors comedians del nostre teatre que coneix molt aquella companyia estrangera; que al preguntarli uns quants comedians que havian de fer, va coatestar: *Apaga y fimonos*.

V. ESTREM.

Falset, Juliol, 1901.

Comentaris

Números

Lo Sr. Ursat, que tant volia fer y desfer pera regenerar l'Hisenda espanyola, s'ha contentat per ara y tant en copiar los presupostos d'en Villaverde, deixant las ideas *novas* pera més endavant.

Las xifras dels presupostos convé que las tingan ben presents los que contribuïxen a las cargas de l'Estat, perque demostran ben a las claras de quina manera's gastan los diners, y sinó vagin veyent:

	Pessetas
Casa Real.....	9.406.840'32
Còssos Colegisladors...	1.638.085'00
Deute públich....	408.975.081'04
Cargas de justicia.....	1.456.180'49
Clases passivas.....	71.780'500'00
Guerra.....	169.283'552'00
Marina.....	24.455'113'00
TOTAL...	686.995,369'85

Essent lo total de gastos uns 905 112 milióms de pessetas, resulta que ben aprop del 76 per 100 se'n va entre deute, guerra, marina, classes passivas, etc.; lo 14 112 per 100 en altres atencions de l'Estat y solzament lo 9 112 per 100 se destina a Instrucció, Bellas Arts y Obras públicas.

No estranyem donchs que a Espanya hi hagi més de la meytat d'habitants que no saben llegir ni escriure y que en lo ram d'Obras públicas no's fassi res; tot se ben necessita pera tapar la boca de tants y tants burócratas que viuhen ab l'esquena dreta.

En quant als ingressos, están calculats en 936 milióms, que si's números no menten donaràn un *superavit* d'uns 30 milióms de pessetas. Ja veühen si estém en gran; però no me'n fio, perque cada any resulta lo mateix: en lo paper nos sobran diners, però's quartos may arriban y'l deute puja com l'escuma.

Bon comensament

Lo marquès de Camps, un d'aquells cinch famosos presidents, ha presentat una esmena a la contestació del missatge, que no és ni carn ni peix. Ja poden pensar que en la tal esmena demana un regionalisme d'anar per casa.

Al discutir se'y hagué un devassall d'oratoria, comensant lo marquès de Camps per fer protestas d'espanyolisme y dihent qu'ell és conservador y regionalista. També parlá en Roig y Bargadá, fent equilibris pera accontentar als d'allá y als aquí, y per fi de festa lo rossinyol de la situació, en Moret, pronunciá un discurs *grandiloquent* que fou aplaudit bojan.

Entre otras cosas digué que no's deü con-frondrer lo regionalisme de la *descentralizació*; lo primer és *egoista*, puig tendeix a una administració propia, idioma y corts també propis, mentres que la descentralizació dirá als ajuntaments y Diputacions: *esta es vuestra esfera de acción. Regios como mejor os convenga siempre que no incurrais en responsabilidad.* ¿Veritat qu'és bonich? Donchs comensin a tremolar si als ajuntaments y Diputacions se'ls hi dóna més fil pera fer volar la grúa, estant com está y estelar sempre'l capdell en mans dels cacichs centralistas.

Després d'aixó diu en Moret que no com-pren l'*afan* dels catalanistas en subdividir la patria en petites patrias, tota vegada que lo mateix a Europa que a América és general la tendencia a la unitat. Però sant cristiá ¿qué te que veurer la unitat ab las patrias *pequeñas*? ¿Qué per ventura és nou, que moltras naciona-litats pugan estar unidas y ben unidas dintre'l mateix Estat? Precisament los Estats més avansats y més ríchs són los regits per una constitució federativa.

Peró deixem a n'en Moret, que avuy diu aixó y un altre dia dirá que *la autonomía es la paz*, y felicitet al marquès de Camps per la seva intervenció en lo debat. Ja és hora que se'ls evolutius se clareixin y sapiguem com se las arreglan pera ésser conservadors de'n Silvela y regionalistas contra Silvela y Sagasta, qu'és lo mateix que volguer jugar ab dos jochs de cartas. Gayre bé sempre, aquests jochs acaban entre mitg d'una xiulada horrorosa del públich.

Una ensopegada de'n Moret

En Güell y Mercader, referintse al discurs de'n Moret, escriu a *La Renaixensa* lo següent curiós paragraf:

«Peró lo admirable del gran orador va ésser un dels paragrafs finals, que li valgué tres salvas d'aplausos, una darrera de l'altre com als cómichs eminentes en una funció de teatre. Y cabalment va ésser ahont deixá anar lo més gros dels disbarats que ahir va dir contra la doctrina catalanista. Parlava de la mania de usar lo *dialecte* catalá y's queixá de que hi hagi prelates que aconsellin que's prediquin l'Evangels ab tal *dialecte*. No ho haurien de fer, perque, segons Moret, quan Jesús maná als seus apóstols que anessin a predicar la bona nova, feu baixar l'Esperit Sant per comunicarlos l'idioma d'un idioma universal. Senyor, perdoneu-lo, perque no sab lo que's diu! Quina manera de trabucar l'Evangeli! Si succehi tot lo contrari, si, com tothom sab, lo dó de llenguas que per la gracia de Déu reberen los apóstols va ésser per comprendre y parlar los diferents idiomas que llavors al món se parlavan, es a dir, per que a cada poble se li prediqués ab la seva propia llengua la veritat evangélica! La cita de Moret resulta favorable als catalanistas, y acabada la sessió, per lo saló de con-

ferencias se celebrava ab riallas l'ensopegada de l'orador».

No li ve d'una ensopegada més o menos a en Moret; n'ha donat tantas en sa carrera política! Però de segur que'ls mateixos que hi feren brometa en lo saló de conferencias, devian aplaudir-lo en lo de sessions. Son aixis y qui'ls vulgui que'ls compri.

Armonias ministerials

Quan arreglat lo de l'acta de Cabra, semblava que'l marquès de la Vega d'Armijo podia donarse per satisfet, los indicinats de la majoria derrotaren a tres candidats del President del Congrés, pera la comissió interior. Aixó ja passa de mida, digué l'illustre marquès més enfadat qu'un cabo de realistas, y agafant lo tren se'n aná a Bilbao y d'allí al seu castell de Mos, ahont l'acalorament li passará, y sota la fresca arbreda podrá reflexionar sobre las desgracias de la patria y la inconstancia dels homes.

En Sagasta prou volia dar temps al temps, qu'és lo gran arreglador d'enredos, però Romero Robledo que sempre está a la que salta, li esgarriá'l quènto y no hi hagué altre remey que acceptar la dimissió de'n Vega d'Armijo del càrrech del president del Congrés, càrrech que segons todas las probabilitats, passará a ocupar en Moret, si no ara, després de las *im-periosas vacaciones del estío*.

Allá ja la tardor s'arreglará tot, ab un altre debat polítich, qu'és de lo que estém més necessitats, y tot fent discursos kilométrichs y eloqüents naturalment, tractantse de la tribuna espanyola, anirém regenerant aquest pays.

Notas d'Art

Lo fotogravat, medi mecánich de reproducció gráfica a la moderna, pera popularisar las obras dels grans mestres y donar a coneixre per tots indrets quant de notable las Arts del dibuix y del color van produhint, ben bé pot considerarse com una de las grans conquestas dels nostres temps. Respon perfectament a las necessitats d'una informació rápida, extensa y continuada, que dóna peu als que's veühen obligats a estar al corrent de la producció artística d'altres paysos, a una orientació clara y precisa, a un quasi perfecte coneixement de la cosa: d'altra manera gayre bé fóra impos- sible.

Aixó ja es un gran avenç. Y si per altra part tenim en compte l'exactitut de las reproduccions en colors, marcant fidelitat pas-mosa no solzament tons y matisos sinó fins la manera d'estendre'l color, los retochs, las vacilacions de l'autor, gruxos y refregats, en fi, tot lo que pertany a l'obra original, compondrém perfectament l'importancia que pera la cultura artística del poble podria revestir aquest invent.

La condició mecánica d'aquest poderós auxiliar de las Arts gráficas, li ha restat forsá partidaris entre'ls artistas. Alguns pera minvarli forsas han intentat reviscolar los gravats sobre fusta y metalls y fins la litografia, procediments caiguts en desús d'ençá de l'inven-ció del clicx metàlich obtingut per medi de la máquina fotogrífica; mes no n'han sortit ab la seva.

Es clar que, al fotogravat en sí mateix, no pot concedirseli'l més petit valor artístich fóra del que pertany a l'original que representa: però hem de convindre en que, als gravats obtinguts per la trassa d'un artista, d'un artista de talent, no podém apreciarlos més que ab lo valor que per sí sols represen-tan, may pel valor de l'obra d'art reproduhida, encar que n' siga un veritable mirall. La sola condició d'ésser diferents los procediments usats en l'original y en la còpia, dóna al gra-vador una certa independéncia, com una mena de dret a marcarhi la seva personalitat a ne'l treball qu'executa; y precisament en la tasca dels mellors artistas del buril, en sos treballs més perfectes, és ahont s'hi veü més potenta la personalitat del gravador.

Aixis donchs, quan precisa la coneixensa d'un original, tenint a disposició nostra, re-produccions mecánicas y no mecánicas, la elecció no's fa dupiosa; la máquina se'n em-porta las preferencias.

La part contraria d'aquestas reconegudas ventajás, és la facilitat ab que la fotografia pot ésser manejada per tothom. Heus aquí una frase d'un pintor amich meu, d'un mes-tre de talent: «La fotografia ha fet una imita-ció d'artistas que deshonran la Bellesas».

Posat aquest invent en mans d'ambiciosas mitjanias, los hi ha servit pera enlayrarse y assolir notorietat entre un públich mandra de cervell, acostumat a que li donguin maste-gadas las ideas. Ha servit, y serveix, pera adu-lar a selvatjes enriquits; pera matar l'aburri-ment d'una societat estúpida que demana als editors las reproduccions d'un art a l'alcanç de la regnant tontería. Ha servit, y serveix a n'aquella societat *demi-mondaine* que sols se desensospeix ab la contemplació d'una figura de dóna alleugerida de roba y ab formas exa-geradas; a n'aquella societat que nega l'Art, quan no hi veü un seguit de pantorrillas.

A l'influencia malsana de certa mena de revistas ilustradas, se deü que hagi refermat la creencia entre'l públich ignorant de que l'Art es una *sèba* y'ls artistas una colla de xiflats.

Malaguanyada invenció.... En bonas mans ha anat a raure....

QUIQUET.

Carta desclosa

En defensa propia.

Sr. Dr. de LO CAMP DE TARRAGONA.
Mon distingit amich y company de causa:
Encara que hi han cosas pera las que la mellor contestació fóra'l silenci, com aquest molts cops se confón llastimosament ab altra cosa, deixi, senyor Director, que digui quelcòm referent a un assumpto que de dret ara ja'm toca a mi.

Com vostè sab, un periòdich local, després de creurers atacar a nostre setmanari, sembra també pretengui mortificarme un xich, retra-yent falsament un trós d'un senzill quènto original meu.

Jo, l'més humil dels colaboradores de Lo CAMP, disposat sempre a escoltar y aprofitar los consells que se'm donguin y necessito, no puch ni vull acceptar per aquesta vegada la *bona voluntat* del diari que per dos cops s'empenya en donarme una *llissó*, desfigurant primerament lo veritable sentit de mon article y després reproduhintne dos trossets acompa-nyats de l'errat judici que'n fema'l *suellista-crítico*.

Si volia'l senyor de P. P. y W. (sense avia) cercar la gloria.... dich un xiste ó un pretext potser pera *esbravarse*, no calia que fugint per la tangen't, ho pagués mon treball, que firmat, no l'atacava ni li deya res a n'ell.

Podrá guanyarme'l *crítich fent* més bona li-teratura (P), però li reconech també més com-petencia en mala fe. Perque no l'haig de cré-ure tan ignoscent, per no dirho d'altra mane-rra, que no haja sapigut compèndrer lo sentit de l'article de referencia; puig *si una ratxa de vent furios arranca de las nerviosas mans d'Emi-liá las quartillas* (de son poema) ¿quin dupte hi ha que al volguerlo refer (senyal que no ha-va perdut las ideas) *no n'era més que una som-bra, una feble guspira del foch ardent de sa pri-mera inspiració?*

Suposo tindrà en compte'l senyor de P. P. y W. que tractantse de versos, en los que n'és per molt la *forma*, aquesta, s'afirma qu'és tan intima a la *idea* que casi venen a ésser com una mateixa cosa; d'aquí, que al perdre las quartillas l'Emilia, (may com diu éll las ideas), al refer son poema, aquest no era pas de molt lo que havia escrit primerament al calor de sa primera inspiració, esmortuhida després y re-flecsada sols per la memoria, que, com ja se sab, es sempre bastant infidel.

Exemples mil d'aixó podria citarli, y'l nos-tre mateix Narcís Oller no deix d'afirmar: «Si se'n perden de cosas en lo petit trajecte del cap a la mà!».

O sinó, si és que'l *suellista*, vol anar de bona fe, próvioh prácticament lo que li dich.... però cá; si no és aquesta la *causa*, que fa ma-nejar la *palmeia* al nou *cau*, ¿qué n'ha cal-ell més que jo, lo que s'empenya en no en-tender.

Comprench també que no l'haig de conven-cer, que'l pitjor *cego* és lo qui's nega a obrir los ulls a la rahó, y aixis.... pitjor pera éll.

De lo que porto dit se'n desprèn que lluny de creure haverme equivocat, ab tot y tractantse d'un quènto, me confirmo en lo dit, y és que: «Un que perdi las quartillas que con-tenian los versos de son poema, al volguer tor-narlo a escriure, ab tot y guardar lo plan ó idea fonamental del mateix, may será lo que era abans per haver perdut lo calor de la pri-mera inspiració».

Aixó és lo que'm proposo y dich en lo discu-tit trós d'article, ó sinó publiqui'l lo *suellista* sencer y sens comentarís (encara que *lata*) y jutgin los competents.

Y prou, per sempre.
Y ara de vostè, amich Director, espero'm dispensi la molestia, com aixis ho desitjo de mos pacients lectors de quins soch sempre atent s. s. q. s. m. b.,

LLUIS BENAIGES.

Tarragona, Juliol de 1901.

L'AJUNTAMENT CONTRA'L POBLE

Lo nostre Ajuntament, ab una lleugeresa que no escau gens ni mica a la serietat de la corporació, sembra que s'hagi proposat con-quistarse l'odi y l'antipatia de la gent sensa-ta. Aixis sols se compren que en qüestions de vida ó mort pera Tarragona, procedeixi imp-ulsat per petitesas y envejas personals que no interessan a ningú y que deurian arreconarse per sempre, molt més quan se tracta de pro-jectes ó d'institucions producte de l'iniciativa del poble.

La qüestió dels Gremis, que si a l'AJunta-ment hi hagués un xich de bona fe, fa mesos hauria d'estar resolta, continua en peu, mer-cés a una *inhibició* que ni moral ni legalment se pot admetre. Aixó ha motivat que'l Centre Industrial y'ls Gremis publiquessin una raho-nada alocució en la que, després de posar de manifest lo procedir incomprensible del Mu-nicipi y l'seguit de *planxas* que l'Alcalde y'ls regidors han fet en aquest assumpto, presen-tant avuy un dictamen ab un criteri y demá un altre totalment contrari, se fan las següents declaracions:

1.ª Que las actas que firmaren los Gremis al mes de Febrer, contenen la fidel expressió de sa voluntat.

2.ª Que llurs lligitims representants són los elegits en lo mateix mes de Febrer y que ningú més qu'ells pot obrar en son nom y re-presentarlos; y

3.ª Que segueixen tenint fe en lo Concert Gremial, si bé no están conformes ab sa apli-cació ni ab los qui per forsá y contra sa vo-luntat volen representarlos.

Devant d'aixó, firmat y sostingut per la quasi totalitat d'industrials tarragonins, ¿no sembla llogich que l'Ajuntament hauria de pendre alguna resolució séria? Donchs, no, senyors; l'Ajuntament se queda tan fresch, deixant que'l desgavell continui, tal vegada perque aixis convé a més de quatre qu'espe-ran ab candeletas l'hora de que'ls consums tornin a ésser la menjadora d'alguns *desganats*.

Peró no acaba aquí la cosa. A la darrera sessió, y després de quatre ó cinch mesos de laboriosas gestions per part del «Centre In-dustrial», se presenta un dictamen referent a l'implantació de mercats, promoventse un discussió tonta, ridicola y, sobre tot, anti-patriótica, que no vé a demostrar més que l'in-quina de certs regidors contra l'esmentat Cen-tre, ahont, per cert, no s'anuncian substas de serveys *municipals*.

Afegüixin a lo que acabem de consignar lo que passa ab l'assumpo de l'aygua y ab tan-tas altres cosas que no volém nomenar, per-que no acabariam may, y tindran la mida exacta de lo qu'és l'Ajuntament de Tarragona: un pou pestilent de política y baixas passions y un enemich declarat de tot lo que sia bene-ficiós pel poble.

Vagin seguint los regidors per aquesta pen-dent, que un hora ó altra arribaran al lloch que'ls hi te assenyalada la seva insensatesa y falta de sentit comú. Vagin seguint burlanse del mort y de qui'l vetlla mentres las energies y'ls bons ciutadans van revifantse, sacudint d'una vegada pera sempre l'indiferencia mor-tal que a tots nos consumia....

Prompte, molt prompte ha de venir la forta escumbrada qu'enjagara a rodar a n'aquesta colla de personatjes y vidvidors polítichs, cau-sants principals de las desgracias y de la de-cadencia de Tarragona.

DE LA COMARCA

Port de Cambrils.—En aquesta aném se-guint tranquils com un all, ni envejats ni en-vejados. Per moments esperém lo dia pera ob-sequiar a nostra quasi compatrona y protecto-ra, la Verge del Carme. És sapigut de tothóm de que en Ella tenim, los pescadors, posadas todas nostras confianzas y hem donat fons dins son cor de Mare.

—La pesca de la sardina s'ha encalmat, tal volta mercés al mastraló d'aquests días, men-tres que la pesca de la boga va de cara al dia y promet ésser abundantissima si bé s'agafa molt petita y se'ls escapa per las mallas de las nansas.

—Dos cosas he de fer present y sapiguer quelcòm cert sobre l'assumpo: Hi ha díes que rebém los periòdichs y d'un modo esmerat lo CAMP sens feina y ab doble **del** vol-manera: **del** algúy sita pera encendre'l foch y no té tafetans ni pinassa?

La segona que dech fer avinent és, que se'ns exigeix escriure l'original pera impremta ab *octavillas* y no *quartillas*, conforme sempre havia sigut aixis; puig, *octavillas* son y no al-tre cosa los papers tallats a mida de las carpe-tas usuals. ¿Será qu'hi ha alguna terminant y nova disposició de la Superioritat sobre aquest punt? Convé aclarirho pera no llensar a l'etzar lo treball y quedarnos ab un pam de boca. No hem de treballar pel vent y passar la nit de la vida sens agafar res.

Per lo demés sens *nouvelé*, y apaguem lo llum per avuy. Dormim qu'al despertarnos veurém grans cosas.

Sants de la setmana

Diumenge, dia 14.—Sts. Bonaventura card. y dr., Just y Adela vg.—Dillúns, 15.—Sts. Enrich emp., Camilo de Leñis fdr., Felíu b., Antioch metje y Julia Justa y Zóssima mrs.—Dimars, 16.—Lo triomf de la Santa Creu, la Mare de Deu del Carme y St. Joan s. r. mr.—Dimecras, 17.—Sts. Lleó IV p., Aleix cl., Ennodi y Teodosi bs., y Marcelina vg. y Generosa mrs.—Dijous, 18.—Sts. Frederich y Bruno bs. y Crescent, Sinforsosa y Marina mrs.—Divendrés, 19.—Sts. Vicens de Paul fdr., Arseni d., Justa, Rufina y Aurea mrs. y Macrina vg.—Dissapte, 20.—Sants Elias pf., Jeroni, Emilia fdr., Margarita y Lluurada mrs. y Severa vg.

Quaranta horas: acaban avuy a l'Iglesia de Sant Joan y comensaran demá a l'Iglesia de Religiosas descalsas.

NOVAS

Diumenge passat tingué lloch al Centre In-dustrial la reunió de propietaris d'aygua, pera acordar la mellor manera de defensar sos inte-ressos seriament compromesos per l'acort de l'Ajuntament manant colocar als repartidors uns daus de coure, que ademés del migrat caudal que deixan passar en temps normal, avuy ab la poca aygua que vé y la consegüent poca presió, fan que las casas se quedin sens aygua ó poch menys.

L'instancia que'ls propietaris dirigiran al Ajuntament, qu'actualment s'está fent firmar, es un document clar en lo que d'una manera, que no dóna lloch a dubte, se fa resaltar la lleugeresa ab que s'ha procedit al fixar en 2.300 litres la cubicació d'una ploma d'aygua.
Tots los contractes d'aygua a perpetuitat, sigueren fets en temps en que la mina era propietat del Sr. Arquebisbe, a qui succéhi l'Ajuntament per cessió li fou feta en 1882. Es donchs de sentit comú que l'Ajuntament deü respectar tots los contractes fets ab an-te-rioritat, y no sabém veure lo per qué ha vin-gut ara ab volguer constituir ab definidor de la quantia de la ploma d'aygua.

Podia haver adoptat la cubicació que volgués pera l'aygua que cedigués ab caràcter eventual, mes de cap manera en la que's refereix a la dels que l'adquiriren en propietat, puig per aquests debía atendre's a lo estipulat en l'escriptura de cessió, en la que's fa constar que després de practicat un afora, la mina de Tarragona donava un caudal de tantes plomas equivalents a tants litres d'aygua.

La tal escriptura es l'únic document en que d'una manera autèntica's fixa la cabuda de la ploma d'aygua y aqueix serà'l punt de partida de las gestions que's proposan per los propietaris fins arribar, costi lo que costi, a que per l'Ajuntament se'ls hi reconeixin sos drets.

Es verdaderament trist y subjecte a mil consideracions que per avuy no farem, veure que los vehins de Tarragona, los propietaris, los industrials, tenen que sumar los esforços pera defensarse, y defensarse no d'un enemich estrany o foraster, sino del mateix Ajuntament que deuria ésser lo primer en cuidar los interessos del poble. A aqueix estat nos ha portat la política, lo caciquisme y'l retraïment de los que deuria portar la veritable representació de Tarragona, y puig que tots havem consentit en lo que fins ara ha passat, just es que n'paguem las conseqüencias.

En virtut de reformas ha sigut suprimida la Comandancia d'Enginyers y agregada la de la provincia de Tarragona a la de Lleyda.

Sentim sols aquesta reforma per las condicions que reunia la persona que fins ara ha despenyat la comandancia, nostre estimat amich D. Ramon Martí; més apart d'aquest sentiment la trobem fins acertada, (per més que hauriam preferit que la capitalitat del nou districte que's forma sigués Tarragona), puig de cap manera creyem que pera cuidar dels edificis militars siga necessaria una comandancia d'Enginyers a cada provincia.

Pensem donchs que no val la pena de tants escarafalls com ha fet la premsa local demanant que tots s'interessem en que's restableixi la comandancia d'Enginyers. Aqueix és un sistema que lo que fa és dificultar l'acció dels governants, puig sempre's demanan estalvis mes sens perjudici de cridar y posar en joch totas las influencias quan se tracta de suprimir alguna roda administrativa, judicial, militar, etc.

Si volèm en realitat lo bé del país cal que cambièm de sistema. Hi ha que castigat los gastos y tindre l'abnegació de no queixarnos quan nos toquin d'aprop, pensant que la vida y prosperitat dels pobles dependeix no sols de l'element oficial y qu'és en altres esferas que cal buscar las fonts de prosperitat. No podem estar conformes en que la supressió de la comandancia d'Enginyers traqui més l'atenció de las autoridades que no l'establiment d'una industria qualsevol, quan l'industria és susceptible de desenrotllarse si's protegeix, y pot fer viure a moltas familias.

Fetas aquestas consideracions fillas de nostre modo de pensar en aquestas qüestions, hem de fer remarcar que trovarem sempre práctic qualsevol sacrifici que la població s'imposi pera protegir l'agricultura, l'industria y tot quant pugua contribuir al benestar material y a la cultura pública; mes creyem que ja és hora de que s'acabi la mania de buscar més y més elements oficials. Ja n'hi ha prou de gent que cobra a Tarragona; lo que cal és buscar gent que treballi, produexi y pagui, que aquesta és la que verament dona riquesa als pobles.

En la sessió celebrada'l divendres passat per nostre Ajuntament, se feu un veritable malgast d'oratoria més o menys casulana, y tot per si s'havian de concedir ó no 400 ó 600 pessetas pera intentar establir lo mercat de bous.

Tants diners se gastan en cosas de dubtosa utilitat que no podem doldrens de que pera probarne una que d'arrelar podria ésser beneficiosa, se gastin 120 duros.

Recordis que quan lo capitá general de Catalunya va visitar Tarragona, l'Ajuntament l'obsequiá ab un lunch que costá ben aprop de mil pessetas, prometente que d'aquell obsequi s'en trauria el oro y el moro, y lo que'n va resultar va ser la plaga del tan cacarejat *parque móvil*, qu'és ni més ni menys que una ensarronada, en virtut de la que la població paga al govern unas quantas mil pessetas anyals, pera que pugua tenir desats uns quantos carros y altres útils que cap benefici directe ni indirecte donan a la població.

També's va parlar de que passés una comissió a Madrid a demanar no sabem qué. De las comissions n'estem escamats; generalment serveixen sols pera gastar diners ab cap resultat práctic, puig sols promesas y més promesas, que may arriban a convertirse en realitats, és lo que portan las comissions a sa tornada de la Cort.

Además, nos resulta depressiu això de per demanar qualsevol tonteria tenir que anar a Madrid. Sembla que a l'enviarhi comissions rendim homenatge a la centralisació absorvent y mellor que tal mostra de servilisme seria que tots los que desempenyan càrrechs públics, com son diputats y regidors, no tinguessin tanta afició a las cadiras y que quan lo goberna s'empenyís en no atendre las peticions justas, ab tota tranquil·litat presentessin las dimissions dels càrrechs.

Estaria aquest procediment molt més en armonia ab la virilitat del caràcter catalá y vindria a dirseli al Govern: Vols portar a cap aqueix o l'altre disbarat y que nosaltres t'ajudem; donchs no'ns ve bé. Aquí t'envièm las dimissions y si vols diputats o regidors que't ser. eixin com a maniquis, buscan d'altres que nosaltres contra la provincia, contra'l poble no hi anem.

Si aqueixa linia de conducta s'hagués seguit en la qüestió de consums, no tinguin por que no tindriam lo cupo tan escandalosament pujat com ara; mes sempre s'ha anat darrera del Ministre, y avuy un augment, demà un altre, hem arribat a una cantitat fabulosa, qu'és la primera dificultat que's presenta pera tota solució.

Lo nostre estimat amich y company en Lluís Benaiges s'ha prè's la molestia de contestar a las ximpleries dels *tonfos* del diari conservador, enviantnos la carta que publicuem en altre lloch d'aquest número.

La carta en qüestió, és un treball afiligrinat com tots los de l'amich Benaiges, y una veritable llissó pera aquesta patuleya que no sab llegir lo catalá ni escriure'l castellá.

Malaguanyada feyna pera ls *escribidors* del confrare!

Se diu si dintre de poch visitaran aquesta ciutat lo Ministre de la Guerra y'l Capitá general de Catalunya.

Ja pot l'Ajuntament preparar la bossa pera obsequiar als hostes... y atiparse, de passada.

Lo dimegne passat morí a Barcelona'l degá dels periodistas espanyols y Director del *Brusi* D. Joan Mañé y Flaquer.

Era fill lo Sr. Mañé de Torredembarra y a n'aquesta ciutat havia seguit los primers estudis que foren base de l'illustració que després adquirí y li donaren días de veritable gloria.

Descansi en pau lo venerable mestre y rebí sa familia l'expressió de nostre condol.

Segons noticias la Cambra de Comers acordá en sa última sessió acudir al Ministeri de Estat demanant que's fassin las gestions diplomáticas necessaries pera conseguir del govern Austro-Hungar alguna concessió en favor de nostres vins.

Tot quant se fassi en aquest sentit merexerá l'aprobació del comers y dels propietaris de la provincia que tan necessitats están de mercats pera destinarhi una part de nostre importantíssima producció de vi.

Demà's celebrará la subasta pera'l arrendament del cobro de contribucions en aquesta ta provincia.

Aquesta nit tindrà lloch a «Las Cuatre Barras» una escullida funció, posantse en escena la joguina «Lo que no vulguis per...» la comedia «La capseta dels petóns» y la sarsuela «Un músich de regiment».

Acabarà la festa ab un lluhit ball de societat.

Tots los anys l'Alcaldia disposa que un guarda termes presti'l servey de policia en la platja del Cossi, evitant que s'acostin indiscrets als banys de las donas. Es lo cas no obstant que'l referit guarda's retira a dos quarts de set qu'és precisament l'hora en que la vigilancia s'ha més necessaria.

Preguem donchs que's donguin las ordres convenients pera que la vigilancia de la platja del Cossi duri quant menys fins a las vuit de la nit.

L'Ajuntament de Vilassar de Mar ha prè's la bona determinació de redactar totas las invitacions y varis documents oficials en nostra hermosa parla.

Es un exemple digne d'ésser imitat per tots los Ajuntaments de Catalunya, per més que mentres no representin altra cosa que fruit de l'arbre polítich, no cal esperarne res de bó.

La passada setmana van comensar l'arreglo del camí de Presidi que bona falta feya y més en aquesta época que tant s'aprofita pera anar a las platjas.

Y ja que parlèm dels afóras nos permetèrem recomanar al-Sr. Alcalde que's serveixi disposar siga reconstruida la petita barana ó tanca que hi havia al costat dret del pont que per damunt del carril de Barcelona conduheix a la platja del Cossi.

Es obra de poca importancia, y de no ferse, lo dia menys pensat hi haurá alguna desgracia, puig de nit sobre tot és fácil caurer al precipici que allí forma lo desmont de la linia.

Una nova festa catalanista tindrà lloch avuy a Vilanova y Geltrú en lo Teatre Artésa. Dita festa tindrà'l caràcter de Reunió pública y hi assistirá la Junta Permanent de la Unió Catalanista.

Agrahim a la comissió organitzadora y a la Unió l'invitació que ns ha remès y a falta de nostra assistencia personal hem tingut lo gust d'enviarhi l'adhesió.

Al resenyar en lo passat número l'exposició de treballs artístichs de l'acreditat col·legi de Jesús y Maria, diguerem equivocadament que un dels tapissos representava Sant Francisco en la cova de Manresa en lloch de Sant Ignaci.

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totas las malalties del

VENTRELL

per crónicas que sian, regularisant son funcionament y reforsant los debilitats.
De venta en totas las Farmacias y en casa son autor, **Passeig de Gracia, 4, Barcelona.**

També deixarem de consignar lo nom de varias senyoretas qu'exposan treballs verdaderament notables. Son: un cuixí pintat y brodat de Pepita Fons; un edredon de Mercè Moliné; Dibuxos de Gely y un camí de taula d'encaixos inglesos brodats de Mercè de Calaff. Ab ver gust subanèm aquestas omisiones demanant a las joves artistas que no prenguin a mal nostre involuntari descuit.

A la Rambla de Sant Joan s'están construhint passos de pedra pera facilitar lo tranzit desde'l passeig central a las aceras. Es una obra acertada y que prestará un gran servey a l'hivern sobre tot en que sovintejan més las plujas.

Igual previsió que ab això hauriam volgut veure ab la qüestió de l'arreglo del passeig central.

Després de la tronada del dimecres lo calor ha apretat de valent. Per aquest motiu son moltas las familias que han comensat ja la temporada de banys, per més que seguint la tradició molts esperan comensar a banyarse passat la Mare de Déu del Carme.

Ha-visitat nostra redacció lo n.º 17 de la magnífica revista *La Ilustració Llevantina* sent lo text aixís com los gravats de l'esmentat número tan notables com los dels anteriors.

Hem deixat de rebre los últims números de *Pel y Ploma*, lo que fem present a l'administració del confrare per si haguessin sufert extravió a correus.

El Suceso Ilustrado.—Sumari del diumenge dia 14.—Portada.—Marcela y María (única fotografia que s'ha publicat).—Opinió dels facultatius que feren lo reconeixement (fotografia).—Entreviu ab los padrins y testimonis.—Jutje, (fotografia).—Rector que va benehir l'unió, (fotografia).—Historia y detalls de com se va descobrir la farsa contada per lo mateix capellá, cotxe de la fugida, opinions canónicas sobre la valides del casament.—Adquirir per viatge fet exprofs.—Lo crim del carrer Major.—Instantánea presa moments després d'ocorregut lo fet, retrato de la víctima.—Lo crim del carrer de Santa Catalina.—Exposició a Cádiz.—Lo martiri d'una nena, (Barcelona), ab los retratos de Maria Roig y sa filla.—Lo del guardia civil suicida.—Lo capellá Anguita de Granada y altres actualitats.

Prèu 20 cèntims.—De venda: kioskos de Joan Munté.—R. S. Joan, frente al carrer del Comte de Rius y Rambla de Sant Carles.

¿Qui es que per edat que tingui no voldrá conservar lo primitiu color dels seus cabells? Pera conseguirho lo perruquer CASALS poseix un procediment indi, purament vegetal, que no toca en lo més mínim lo cutis, reproduceix lo cabell y priva sa cayguda.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

G. Serra y Trilla

METGE-CIRURGIA
ex deixeble de l' eminent Dr. Azua, en malalties de la pell; ex Metge alumne de l' Institut de Alfonso XIII de Bacteriología y Seroterapia

Malalties de la pell.—Malalties crónicas
CONSULTA DE 11 A 1
TARRAGONA.—Comte de Rius, 20, 2.º

DEMANEU LOS SEGADORS

exquisit licor popular de Catalunya.—SOLER Y MAS.—Vilafranca del Panadés.

VÍ NEGRE PUR DE RAHIM

Del terme de Tarragona, procedent del Más de'n Gariot, a 25 cènts. litre.

De venda a ne'ls sallers: Carrer de Sant Domingo (Llimoners) 14 y Sant Llorens, 18.

Maquinaria agrícola, industrial y vinícola

Complert assortit en ferreteria

Marcel·lí Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA

Únic representant en aquesta provincia de l' important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.ª, constructors d' aradas y bógits pera fondas llauradas y demés máquinas agrícolas.

CAMISERÍA DE PAU BRÚ

Acaban de rebre totas las novetats pera la propra temporada. Extens assortit de corbatas, panyos, géneros de fil, de punt, etc., etc. Veritable perfecció en la confecció de camisas pera home y roba blanca de senyora.

Comte de Rius, 24.—TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta

PROCURADOR

Mendez Nuñez, 16-2.º.—TARRAGONA

SABATERIA

DE TERESA SALAS

MAJOR, 8 (Cantonada al carrer de Caballers)

Gran assortit de calsat negre y de color. Preus baratissims.

Especialitat en los calsats a mida.

En Ramón Nolla y Martí

METGE Y CIRURGIA

ha mudat son domicili y gabinet de consultas a la Plassa de Sant Miquel núm. 3, según pis.

Reb de las 11 del matí a las 4 de la tarde.

COLONIALS

DE AGUSTÍ LLITERAS

MAJOR, 3 y Nao, 2.—TARRAGONA

Materias puras y perfecta elaboració produheixen los millors articles com son los que ofereix aquesta casa a sos nombrosos parroquians.

Servey a domicili de tots los géneros que's demanin y sempre a préus económichs.

Especialitat en galetas de la casa VIÑAS.

SVENSKA LLOYD

LINEA DE VAPORS DEL LLOYD SUECH DE GOTHENBURG

Servey bi-mensual entre Tarragona y 'ls ports escandinavs

Lo vapor suech MALAGA sortirà lo 13 del corrent, admetent càrrega pera Marsella, Gothenburg, Copenhagen, Estocolm, Cristiania, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Gefte, Sundswaly Stettin, Danzig, Koeningsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemanya y Russia.

Lo despatxan sos agents Srs. Boada germans.

SERVEY REGULAR Y SETMANAL

ENTRE Tarragona, Valencia y Cullera

Sortirà d'aquest port tots los dimecres lo vapor

JUCAR

Sortirà d'aquest port tots los dimecres lo vapor

BARAMBIO

Sortirà d'aquest port tots los dimecres lo vapor

Consignatari: Srs. V. y Nebot de P. Ferrer Mary.

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes; Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 18 del corrent lo vapor CABO ESPARTEL son capitá D. Juan Améza, admetent càrrega y passatgers pera els citats ports.

Lo despatxa son agents Srs. Fills de Benigno Lopez.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes; Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 18 del corrent lo vapor CABO ESPARTEL son capitá D. Juan Améza, admetent càrrega y passatgers pera els citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marian Peres.

Tintoré y C.ª Barcelona

LINEA HISPANO-INGLESA

Sortirà d'aquest port lo dia 17 del corrent lo magnífich vapor espanyol TINTORÉ son capitá D. Francisco Zaragoza.

Admet càrrega y'l despatxa son agent don Modest Fenech

Companyia Valenciana de Navegació

Linia regular de grans vapors

ENTRE Espanya y las costas de França y Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Jativa, Alcira, Grao, Martos y Denia

Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona pera Marsella y Génova directament los dimars de cada setmana.

Pera Niza, Porto Marzio, Oneglia y Liorna los dimars de cada quinzena.

Pera Valencia, Alacant, Almeria y Málaga los dijous de cada setmana.

Directament pera Certe sortidas setmanals tota época del any.

S'admet passatge y càrrega a nolits reunits.

S'admet càrrega ab nolit seguit y coneixement directe pera New-York, Nápoli, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo a Génova.

Agent: D. Antoni Mas y March

Plassa d'Oliva, 1, Tarragona, Teléfono núm. 34

Xampany CATALUNYA, MIRÓ Y TARRAGÓ.—Reus

Serveys de la Companyia Trasatlántica de Barcelona

Línies de Cuba y Méjich.—SERVEY DEL NORT.—Lo dia 16 de Juriol sortirà de Bilbao, '19 de Santander y '20 de Coruña, lo vapor

Alfonso XII

directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera litorals de Cuba y pera Costafirme y Pacífich, ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia, y pera Santo Domingo, y San Pedro de Macoris, també ab trasbord a Habana.

SERVEY DEL MEDITERRANI.—Lo dia 25 de Juriol sortirà de Barcelona, '27 de Málaga y '30 de Cadiz, lo vapor

Montserrat

directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units y litorals de Cuba. També s'admet passatge y carga pera Puerto Plata, ab trasbord a Habana.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Juriol sortirà de Barcelona, '13 de Málaga y '15 de Cadiz, lo vapor

C. de Cadiz

directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich pera quals ports admet passatge y càrrega ab billets y coneixements directes. Combinació pera 'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana.

Línia de Filipinas.—Lo dia 20 de Juriol sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitijas, lo vapor

Isla de Panay

directament pera Port-Said, Suez, Aden, Colombo, Singaporé y Manila, servint per trasbord los ports de la costa oriental de Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Juriol sortirà de Barcelona, '15 de Málaga y '17 de Cadiz lo vapor

P. de Satrustegui

directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires. Admet passatge y carga pera Rio Janeiro, Santos, Punta Arenas (Chile), Coronel y Valparaiso, ab trasbord a Cadiz al vapor de la Línia del Brasil.

Línia de Canarias.—Lo dia 17 de Juriol sortirà de Barcelona, '18 de Valencia, '19 d'Alacant, lo 20 de Málaga y '22 de Cadiz, lo vapor

M. L. Villaverde

directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, retornant per Cádiz, Alacant, Valencia y Barcelona.

Línia de Fernando Poó.—El dia 25 de Juriol sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, el vapor

Larache

pera Fernando Poó, ab escalas en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d' Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dillúns, dimecres y divendres.

Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigir-se a son agent D. Emili Borrás.

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolledo 20

En aquesta casa trobarà la indústria, la agricultura y las arts, un complet surtit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca

TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de la antiga CASA FIGUERAS

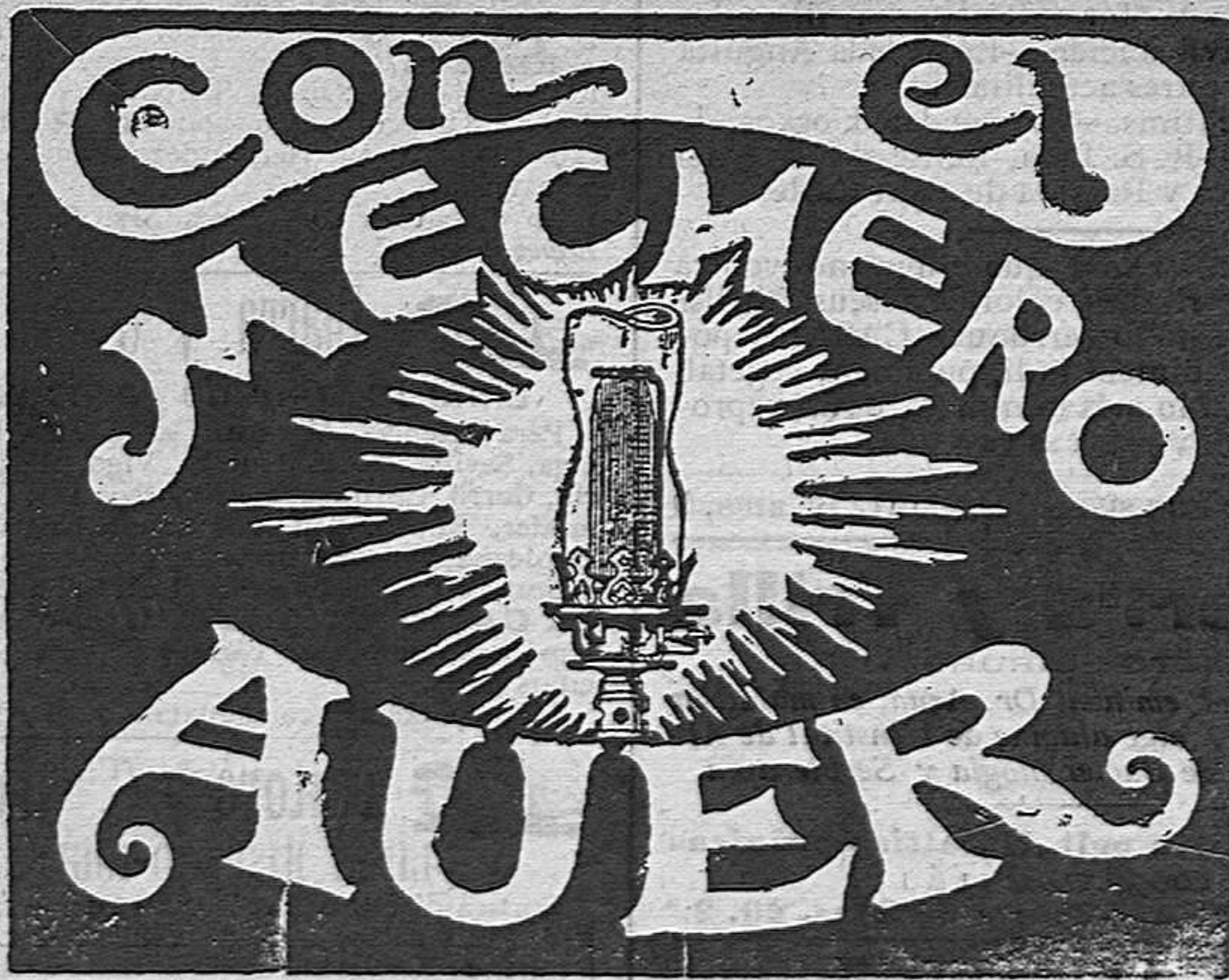
REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits dl origen.—Complet assortit de medicació pera curas, antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals

TARRAGONA

Y 'L MÉS ECONÓMICH

Desconfiïn de las imitaciïns

Pera la venda y conservació dels mecheros dirigir-se al representant
MARIAN CLANXET, CARRER DE LA UNIO, 14, TARRAGONA

TOTHOM FOTÓGRAF

A LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICHS

DE
SEBASTIÀ CARDONA

Trobaran los aficionats a la fotografia un assortit complet de cambras, trespeus, cubetas, prempsas, escorredoras, diposits d' aygua, esfumadors, calibres, fanals de varias formas, cartolinas, paper citrat Lumiere, paper bromurat Ilfort, placas porcelanicas, targetas postals sensibles, estereoscopos y vistas estereoscopicas y bany viratge combinat

Dipositori del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca «Tambour»	
Cambra instantanea. Llamp exprés	9 per 12 ab 12 chasis 70 pesetas.
Periscope-Delta diafragma iris	9 per 12 ab 6 " 45 "
Exprés minimum 6 1/2 per 9 ab 6 " 100 "	
de campanya	6 1/2 per 9 ab 6 extra 15 "
instantanea Periscope-Delta (Stereoscópica)	9 per 12 70 "
	9 per 18 110 "

Tinch lo gust de participar a una nombrosa clientela, que he rebut las cambras Stereoscópicas (Delta-cartouche) ab propietat de pòguer aplicar placas y pelliculas. Premiada a l' exposició de París ab medalla d' or. Únic cas a Espanya que s' troban en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no s' altera ni taca

PREUS SENS COMPETENCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI A DISPOSICIÓN DELS CLIENTS

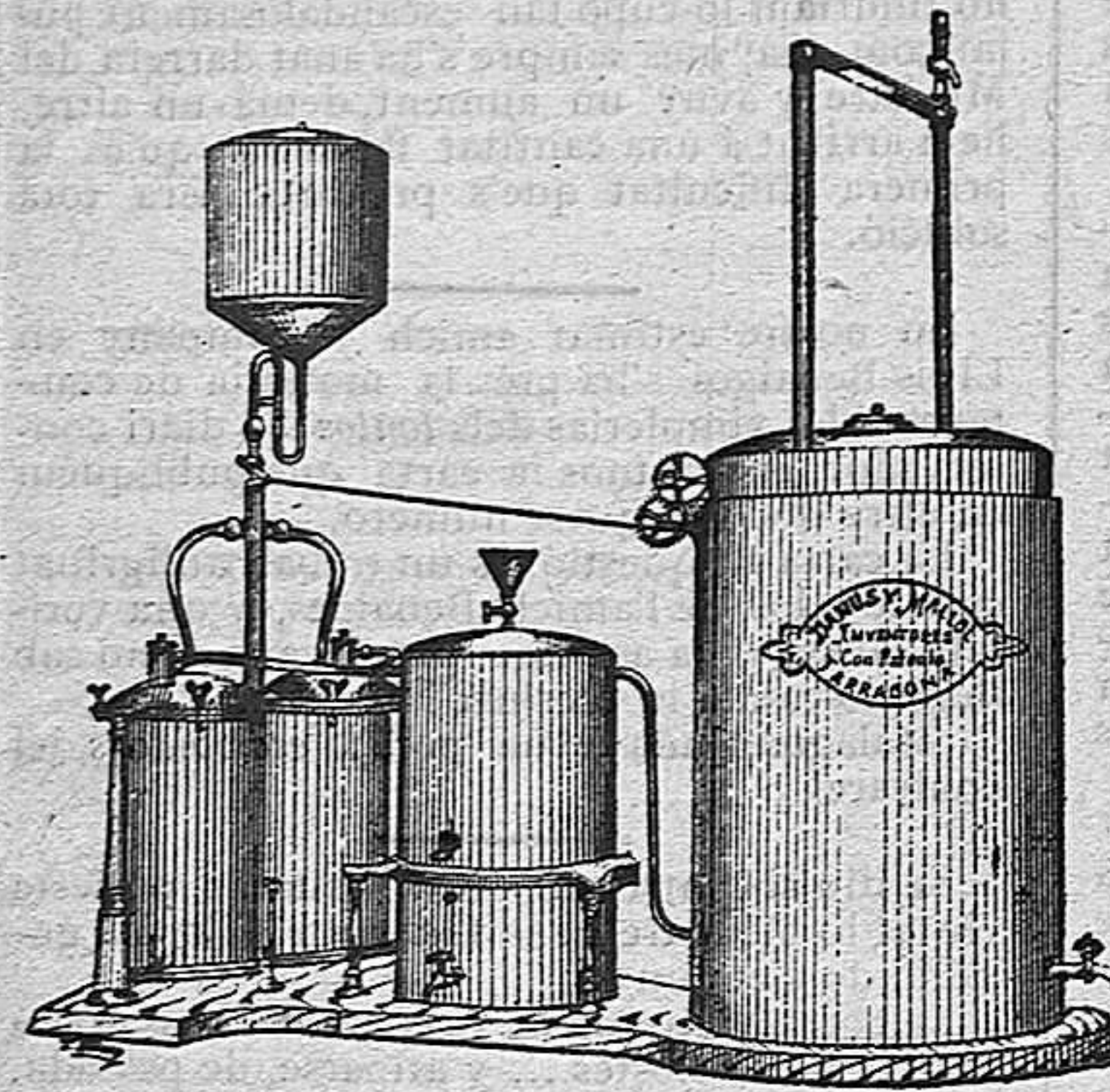
APODACA, 27, Y PLASSA D' OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

LLEVAT SERRA

Superior a la **Zarzaparrilla** y a tots los depuratius coneguts fins a la fetxa, pera combatre y fer desaparèixer los **Forúnculos** (Floroncos) y demés erupcions.

De venda: FARMACIA DEL CENTRO.—Tarragona

Dipòsit general: 9, PELAYO, 9.—BARCELONA

FÁBRICA

d' aparells productors de gas acetilé, ab patent d' invenció per 20 anys, de

Danús y Mallol

TALLERS: Arbós, 9

DESPATX:

Comte de Rius, 11

TARRAGONA

Perfecció, economia y llimpessa en lo gas
S' ENVIAN CATÁLECHS GRATIS A QUI 'LS DEMANA

Lo Dr. Jordán

CIRURGIÀ DENTISTA

Ex-alumne del Colegi Espanyol de Dentistas, Ex-operador de la casa del Dr. Treviño, Madrid, etc.

Participa a sos nombrosos clients y al públich en general, que relacionat ab las millors casas extrangeras, pot oferir dents artificials a preus molt ventajosos.

Pera las operacions odontològiques que dit senyor practica, compta ab tots los anestesichs fins al dia pòneguts.

PLASSA DE PRIM 2, PRINCIPAL, REUS
Opera a Tarragona los dimars de las 9 del matí a las 5 de la tarde y los divendres de 3 a 5 de la tarde

RAMBLA DE SANT JOAN 70, ENTRESOI

CONFITERIA

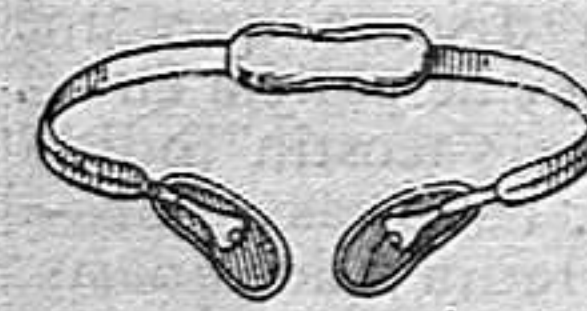
DE
CABRÉ GERMANS

34, Carrer Major, 34, Tarragona

En aquest establiment s' hi trovara un gran assortit de galetas, vins y licors de totes classes, tant del país com del estranger a preus sumament reduhuts.

Especialitat en encàrrecs pera casaments y bateigs. Avisant ab anticipació s' elaboraran los exquisits dolos inglesos BATS VICTORIAS y BLOCH JANOHAS.

Especialitat en el saborós pastel ESPOA-RUS.

Gran fábrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENCATS)

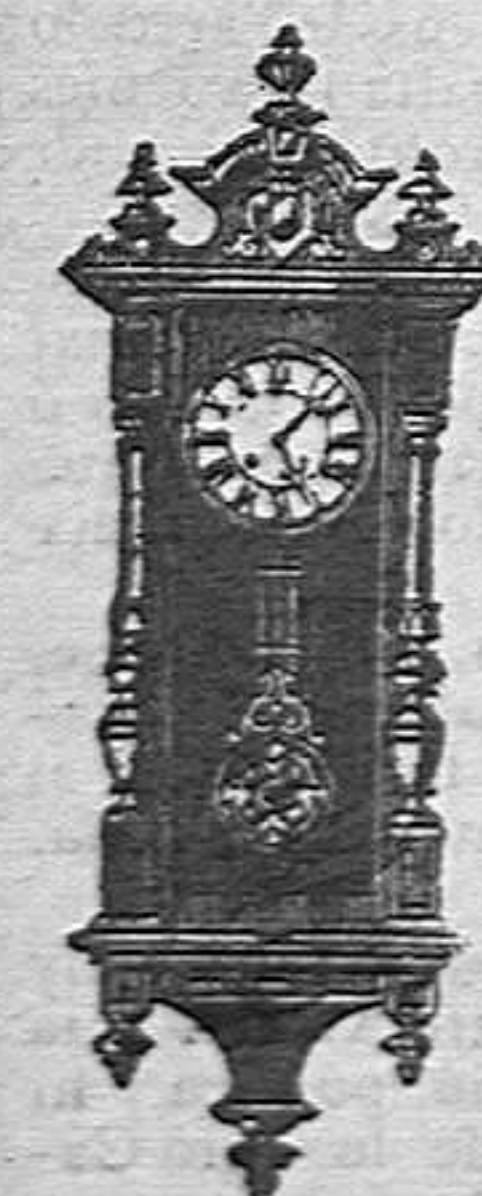
Aquest establiment compta ab los avenços mes moderns y práctichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d' aparells ortopédichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regularor Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trenaduras.

Grans existencias en braguerets de goma pera la curació radical de las trenaduras congénitas y adquiridas de l' infancia y tot lo concernent a Cirujía y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que dan tingut ocasió de conèixerla, tant per los géneros de son catàlech com per los preus reduhuts.

Pere Montserrat, Unió, 34-Tarragona

RELOTGERIA

DE

F. RIGAU

14, Baixada de Misericordia, 14

TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de composturas.

BANYS MEDICINALS

AYGUAS DE MAR Y DOLSA

Pera las personas que sofreixen DOLOR REUMÁTICH O INFLAMATORI, aixis com herpeticisme y erupcions, se preparan uns banyos compostos, ESPECIALITAT DE LA CASA, que donan excelents resultats, conforme ho acreditan lo sens

Fa més de 50 anys que está obert l' establiment, baix la direcció sempre de sos maiticos amos y propietaris SENYORS SARDÀ GERMANS, é indicats dits banyos compostos, per la majoria dels senyors metjes d' aquesta capital y de fora, lo qual creyem es garantia suficient pera las personas que tingan a be visitarlos, ab la seguretat que obtindran un prompte alivio en sas dolencias.

BANYS DE RECREU EN BANYERAS O PICAS DE MARE.

Carrers de Mar, 30 y Lleó, 48.—TARRAGONA

CERVESERIA MODERNA (A CA 'L BOYRA)

DIPOSIT DE GEL

Vins de totes classes. Refrescos y licors. Servey a domicili. Ressonons tots los dias a preus molt aco-

modo. Unich representant de la cervesa Moritz. Rambla de Sant Joan, 72. cantonada al carrer de Fortuny.

Gran Saló de Perruqueria SABATER GERMANS

52, RAMBLA DE SAN JOAN, 52

Los propietaris d' aquest establiment tenen lo gust de oferir al públich lo major esmero en tots los serveys. Especialitat en treballs de cabell per difcils y artístichs que sigan. Complet assortit de perrucas y demés postissos pera teatre que s' llogan a preus arreglats.

Fábrica de Gel

EMILI TURRO

SANT MIQUEL, 31, TARRAGONA
Se recomana per la baratura dels preus y la promptitud del servey a domicili.

Sastreria, Camiseria y varis géneros

DE

J. GÜELL

Major, 39.—TARRAGONA.—Major, 39

Pera senyors: Alpacas, estams, gergas, vicunyas, llanillas, drils, camisas blancas y de color.

Pera senyoras: Alpacas, sedalinas, vichys, mussolines y percales d' alta novetat.

Roba blanca, articles pera dolls, llençols de fil y de cotó.

Mundos, parayguas y cotillas, tot a preus baratissims.

Gangas: Se liquidan a preus molt baratos, trossos d' escrupulons de panyos, armurs de seda, llana y estampats.

TRAJOS A LA MIDA

Major, 39.—TARRAGONA.—Major, 39

Quintana y Torres

Materias químicas y minerals pera abonos agricols garantits per sa riquesa en principis fertilisants, assimilables en son més alt grau.

Guanos marca **Elefant** tan acreditats per si mateixos, propis pera tots los cultius.

Condicions ventajosas.

Carrer de Barcelona, 4.—TARRAGONA

COLONIALS Y QUEVIURES

DE

Joseph Cardona

Fruyts colonials y conservas de totes classes. Vins, licors y xampansys. Formatges, mantegas, embutits, ceras, cafés, xocolatas, sucres y pastas pera sopa, etc. Portalet, 1 y Plassa de la Font, 51.—Tarragona.

GRAN MAGATZEM DE CALSAT LAS BALEARES

Rambla de S. Joan 50.—Tarragona

Fábricas a Palma y Mahó.—Géneros superiors y de durada.—Preu fixo.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

SAN AGUSTI. NUM. 24. PIS SEGÓN. TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor. Especialitat en emplastes, emplomaduras y ortodoncias.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.